

ROZPRAWA ROZPŠAWA

Rěcneho centruma WITAJ za lěće 2019 a 2020

Wobsah

1. Zawod
2. Aspekty planowanja a kontrole
3. Spjelnjenje nadawkow w rozdźělnych wobłukach dźěławosće RCW
4. Wobłuki přesahowace zaměry dźěławosće
5. Čeže při spjelnjenju nadawkow resp. při skutkowanju
6. Statistiske přehłady

1. Zawod

Naša řeč je naša domizna, hdžežkuli tež smy!

Hdžežkuli tež smy, je nam džensniši dzeń móžno, zo w našej maćeršćinje přez internet ertnje abo pisomnje komunikujemy abo komentowane wobrazy šěrimy. Tež wuknjenje so mjeztym bóle a bóle digitalnje organizuje. Rěčny centrum WITAJ tutomu wuwicu wotpowěduje a sam abo zhromadnje z druhimi serbskimi institucijemi poskitk digitalnych wučbných srědkow rozšěri. W času korona-pandemije so trěbnosć a wužitnosć digitalnych poskitkow na njewočakowane wašnje pokazatej.

W lěće 2021, kotrež je zdobom lěto 20. jubileja Rěčneho centruma WITAJ, budu nas wuskutki korona-pandemije hišće dale přewodžeć. Nadźijamy so pak, zo budže nam móžno, dwudnjowske jubilejne zarjadowanje 29. a 30. septembra w Krabatowym młynje w Čornym Chołmcy přewjesć.

Składnostnje 20-lětneho wobstaća RCW wozjewimy našu dwulětnu rozprawu w Serbskej šuli. Hłowna zhromadźizna Domowiny je přeco přičina, wo lětomaj mjez hłownymaj zhromadźiznomaj rozprawjeć. Tuž počahuje so předležaca rozprawa na lěće 2019 a 2020. Nimo toho jewi so nahladny podźěl našeho rozprawnistwa w Rozprawje k dźěłowym směrnizam Domowiny za dobu 2019 – 2021.

Džakuju so wšitkim koleginam a kolegam za jich kompetentne a spuščomne skutkowanje, za přecelnu atmosferu, kotruž wutworjeja, kaž tež za jich zamołwitosć a jich angažement, nic naposledk při zestajenju tuteju rozprawow.

2. Aspekty planowanja a kontrole

W lěće 2017 je Rěčny centrum WITAJ **programatiku** swójskeje dźěławosće wuwil, kotraž bazuje na wědomostnym koncepcje rěčneho planowanja a kotraž so prawidłownje aktualizuje.¹ Tomu wotpowědujo přinošuje rěčny centrum zaměrnje systematiskemu spjelnjenju bytostnych nadawkow serbskorěčneho kubtanja.

Po wjacorych lětach intensiwneho rozestajenja z rěčnym planowanjom hodži so zwěsćić, zo móžemy so we wšěch třoch wobłukach **rěčneho planowanja (korpusowe planowanje, statusowe planowanje a planowanje přiswojenja řeče)** na solidne zakłady zložować. Korpus serbskeju řečow so wobstajnje rozšěrja a řeči so dale wuwiwatej. Zdobom serbskeju řeči w zjawnosći a na politiskich runinach na nahladnosći přibywatej. Planaj knježerstwow

¹[Programatika-dźěławosće-RCW-2020.pdf \(witaj-sprachzentrum.de\)](#)

k pobudźowanju a k wožiwenju wužiwanja serbskeju rěčow w Braniborskej a w Sakskej to wosebje dopokazujetej kaž tež diskusije a gremije wokoło strukturneje změny, do kotrychž su Serbja w šěrokej měrje zapřijeći.²

Wulke wužadanja wobsteja dale we wobłuku přiswojenja serbskeju rěčow. Mamy drje w kubłanskim systemje wot žłobika hač k uniwersiće a za dorosćenych institucionelny zakład, nam pak njeje móžno, z pomocu tutoho zakłada potřeby na serbskorěčnym fachowym – wosebje pedagogiskim – personalu wotpowědować. Tohodla mět naš fokus w přichodze na planowanju přiswojenja rěče ležeć a konkretnje tež na wukmanjenju personala na kubłanišćach a w serbskich institucijach na zakładze wosebitych naprawow – intensiwnje rěčne kubłanje w džělowym času z kónčnym pruwowanjom (certifikacija).

RCW kooperuje ze wšitkimi serbskimi institucijemi a wothłosuje z nimi zhromadne **strategiske wusměrjenje** dohodobnych nadawkow kaž digitalizacija a planowanje wosebitych naprawow a projektow k přiswojenju serbskeje rěče.

Zhromadnje z Domowinu, Serbskimaj radomaj Braniborskeje a Sakskeje a Serbskim šulskim towarstwom zasadźujemy so za trěbne **prawniske rjadowanja** k posrědkowanju a spěchowowanju delnjo- a hornjoserbskeje rěče a za zaměrne ewaluěrowanje a dalewuwiwanje wučbnych metodow.

Wuzběhnyć ma so, zo je w Sakskej rěčny centrum jenička institucija, kotraž zaměrnje wučbne srědky za serbskorěčnu wučbu wuwija a nadžěta. W Delnjej Łužicy je na tutym polu tež Žělanišćo za serbske kubłańske wuwijanje Chóšebuz aktiwne. We wěstej měrje smy tak produkiski zawod, kotryž džěta na termin zhromadnje z Ludowym nakładnistwom Domowina a Założbu za serbski lud, zo móhli komuny sčasom wučbnicy za swoje šule skazać.

Nastupajo kontrolu je Założba za serbski lud institucionelne spěchowanje za wšitke serbske institucije wot lěta 2020 sem ze zaměrowymi dojednanjemi zwjazala. Nastajenje tajkich zaměrowych dojednanjow ma eficientnišu kontrolu zmóžnić, w kotrej měrje so zaměry spěchowanja spjelnjeja. Systematika dojednanjow je hišće we wuwicu a njewotbłyšćuje cyłkownu džělawosć RCW. Za Rěčny centrum WITAJ su dotal slědowace dojednanja zwjazowace:

- W lěće 2020 ma so zwěsćić, w kotrej měrje so produkowane wučbnicy w praksy wužiwaja. Ze znajmjeńša 90 % wudatych wučbnow ma so w lěće 2020 na šulach intensiwnje džětać.
- Při poskićenych projektach a kursach zwěsći so w lěće 2020 spokojnosć wobdźělnikow kaž tež potřeba na projektach a kursach. Niwow spokojnosće ma znajmjeńša 75 % wučnić.
- W Delnjej kaž tež w Hornjej Łužicy ma so w lěće 2020 znajmjeńša džesać planowanych a po nazhonjenjach znajmjeńša šěsć projektow po potrebnje přewjesć.

² Rěčny centrum WITAJ je strategiju “Łužica 2050” sobu napisał a w tutym dokumenće potrebu na modernej pedagogiskej architektury wosebje našich šulow fachowje potwjerdził.

- W lěće 2020 ma so analognje k zašłym lětam znowa znajmjeńša jedyn poskitk k serbskorěčnemu spěchowanjju kubłarkow wotměć. Wućeženje kursow mět niwow zašłych lět docpěć.

Krótka rozprawa k spjelnjenju dojednanjow ze załožbu poda so pod dypkom 5. statistiske přehłady.

3. Spjelnjenje nadawkow w rozdźělnych wobłukach džěławosće RCW

3.1. Publikacije

Z digitalnymi wučbnymi srědkami słuži RCW statusej serbskeje rěče přez načasnosť a atraktiwnosć, wosebje za młodu generaciju.

Na zakładze koncepcije serbskich institucijow k zwyżšenju prezency serbskeje rěče w nowych medijach dóstanje Załožba za serbski lud přidatne srědky za **digitalne projekty**. Rěčny centrum WITAJ financowaše z tutech srědkow w lětomaj 2019 a 2020 wuwieće **delnjoserbskeho digitalneho wučbneho srědka** za šulerjow *Kšac pó kšacu pšawje pisaś – pšawopis & gramatika* a **přežowanskeho programa** hornjoserbšćina – němčina | němčina – hornjoserbšćina, kotryž bazuje dotal na dwurěčnym korpusu z někak 180 000 paralelnymi sadami. Přežowanski program so zjawnosći w nalěću 2021 pod mjenom sotra, wotwodženy wot **sorbian translation**, na stronje soblex.de spřistupni. (Hornjoserbski digitalny wučbny srědk *Krok po kroku – prawopis a gramatika* smy wot 2016 do 2018 wuwili.)

W lěće 2019 je wušoł hornjoserbski **wobrazowy słownik** “*Swět wokoło nas*” za wužiwanje BOOKii-pisaka. Z pomocu pisaka poskićuja so wužiwarjej něhdźe 1200 přidatnych awdijow w formje słowow, sadow, dialogow, spěwčkow abo druhich zynkow. Tak ma wužiwar składnosć, prawe wurjekowane słowa a sady słyšeć a swój słowoskład rozšěrić. W lěće 2020 je wobrazowy słownik tež w delnjoserbšćinje wušoł, “*Mój swět we wobrazach*”. Tež tu hodži so BOOKii-pisak zasadzić. Za nawuknjenje a rozšěrjenje słowoskłada steja něhdźe 1300 hesłow k dispoziciji.

K bajkowej knize “*Cerwjenuwka a druge bajki*” je wušta lětsa nowa **sluchokniha**. Słuchar słyši 10 bajkow bratrow Grimm a k tomu 10 nowych džěćacych spěwčkow (lisćina wučbnicow pod dypkom 5. statistiske přehłady).

Wjacore němškorěčne wučbne filmy za wěcnu wučbu a za wučbu biologije buchu w serbskej rěči **synchronizowane**. Dalše maja slědować.

Hłowne ćežišćo publikacijow pak su w přěnim rjedže **wučbne materialije za zaručenje šulskeje wučby w serbskej rěči: wučbnicy, džěłowe zešiwki, słowniki a přiručki**, kiž so w pedagogiskim wotrjedže RCW nadžěłaja a za produkciju spřihotuja. Wulki džěl tutech mjenowanych materialijow wopřija tež přidatne poskitki kaž aplikacije za šulerjow a wučerjow, wučerske doporučenja, hrajne plany z nawodom k wužiwanju abo DVD z wuknjenskej software. Tež CDki z awdijowymi poskitkami so wudadźa. Tak wobsahuje wučbny rjad “*Wuknjemy serbsce*” za serbšćinu jako cuzu rěč tajke **awdijowe poskitki**. Šulerjo móža wubrane teksty a spěwy słyhać a dóstanu tak pomoc při wuknjenju cuzeje rěče. Samsny poskitk předleži tohorunja za serbšćinu za rěčnu skupinu 2 we wučbnym rjedže “*Serbšćina*”.

Potrjeba kaž tež wysokosc nakłada jednotliwych serbskorěčnych wučbnych publikacijow zwěsći so kóždolětnje **po wupruwowanej strategiji**:

Na přenim městnje steji běžny **kontakt do šulow**. Wón je njeparujomny a scyła najwažniši zakład našeje džěławosće, zo zhonimy wot praktikarjow, kotre serbskorěčne wučbnicy a srědki su na šulach trěbne. Tohodla wudźeržujemy běžnje zwisk k wučerjam a fachowym poradźowarjam. W běhu lěta přewjeduja so w Hornjej Łužicy prawidłownje posedženja a wuradźowanja z koordinatoriemi šulow. Woni nam signalizuja, kotre nowe wučbnicy a wučbne srědki su trěbne a kotre měli so předzžětać a aktualizować.

Tute próstwy so potom wot **schwalenskeje komisije** pruwuja. Jej přisłušeja fachowi poradźowarjo zakładnych šulow, wyšich šulow a gymnazija, zastupjerjo Załožby za serbski lud a zastupjerjo LND, LASUB, SŠT, ABC, wědomostna sobudžětačka RCW, nawodnica RCW a wotrjadnica lektorata RCW. Čfonojo komisije wo próstwach diskutuja a lětny džěłowy plan lektorata wobzamknu. Po tutym wobzamknjenym planje lektorat džěta. Měsačnje so staw nadžěłanja wučbnow na posedženjach z LND wobřeči a kontroluje.

Nimo tutych měsačnych kontrolnych **posedženjow z LND** přewjeduja so přidatne wuradźowanja z ABCjom w Dł. Tam je tak, zo so zhromadnje z ABCjom potrjeba na delnjoserbskich wučbnych srědkach zwěsći a so plan nastaji. Zakład za to su prawidłowne wučerske konferency, na kotrychž so wučerjo/praktikarjo wobdžěleja. Tu so zhromadnje přediskutuje, kotre materialije su wunošne a na šulach z delnjoserbskim poskitkom trěbne. Po dojednanju na jedyn wučbny srědk so tutón w ABCju nadžěta. Wučerjo, kiž na delnjoserbskich wučbnych srědkach džěłaja, dóstanu za to hodžiny k dispoziciji, za kotrež su wot šulskeje wučby wuswobodženi.

W Hornjej Łužicy tomu tak njeje. Tu pytamy wobstajnje za wučerjami, kiž jako awtorojo, přetožowarjo abo jako fachowa pomoc na rěčnym polu na honorarnej bazy wučbne srědki sobu nadžěłaja. Lektorske džěta na wučbnych srědkach wukonjeja so w RCW. K tutym słušeja nimo nowowuwica wučbnow kontrolne čitanja wučbnowych wobsahow na fachowu prawosć, při čimž je tule wuske zhromadne džěto ze Serbskim institutom a z Lipšćanskej uniwersitu njeparujomne. Džeń a wobšěrniji wobłuk je w tutym zwisku wobstaranje prawow za wudawanje licencnych wudaćow a su z toho rezultujo honorarne płaćenja za we wučbnych wozjewjone wobrazy. K lektorskemu džětu słuša tohorunja sobudžěto na wuwowanju nowych serbskich wučbnych materialijow. Za to pytamy kóždolětnje zaměrnje za wučerkami-awtorkami, kiž z nami zhromadnje w teamje wučbne srědki (hlej Naša fibla) wuwijawa. Tutón proces nadžěłanja nowych serbskorěčnych wučbnow trahe hladajo na to, zo su awtorki same wšědnje w aktiwnej šulskej wučbje zapřehnjene a tohodla jenož po jich džěle na honorarnej bazy za wuwowanje noweho materiala swobodne, wjacore měsacy a dlěje. RCW nadžěta z nimi zhromadnje produkt hač k čišćozrašći. Nimo knižnych wudaćow wudawamy tež CDeje ze serbskimi wobsahami a spřihotujemy w přiběracej měrje tež wudaća za BOOKI-pisak.

Techniska produkcija wučbnow wotběži w LND. Wone je rěčnemu centrumej přeni a najwažniši partner při wudawanju wučbnow. Dokelž skazaja wšitke šule a dalši wužiwarjo serbske knihi a wučbnicy w LND, ma wone tež přehlad, kotre eksistowace materialije su w kotrej ličbje na składze a kotre su rozebrane. Hdyž dóstanjemy z LND informaciju z próstwu wo přihot dalšeho nakłada, so tole w planje lektorata wobkedžuje.

Wučerjo na šulach zhonja wo nowych wučbnych a materialijach, kiž su so w běhu lěta w lektorace nadžěłali, w nalěcu, hdyž dóstawaja naš **poskitk wšěch wučbnych materialijow**

jako wjazany katalog. Tam su wšě nowe wučbne srědky předstajene. Zdobom dóstanu z katalogom tež skazanske lisćiny do šulow, zo bychy wučerjo trěbny material skazać móhli. Dale wabimy za swoje produkty běžnje w interneće, na webstronje RCW a na facebooku. Wobšěrnje předstajamy wšě naše nowe materialije w časopisu Serbska šula, hdžež předewšěm w 3. čisle Serbskeje šule nowowuwica nadrobnje wopisujemy. Šulam poskićujemy kóždy lěto, zo předstajimy cyłu paletu wučbnych srědkow w kolegijach šulow. Tež rěčne hodžiny w RCW so zarjaduja, na kotrychž so nowe a dalše materialije předstaja a so wučerjam podpěra při skazanju poskićuje. K wosebitym produktam, kaž je to příručka GRAMATIKA, tabulki a přehłady, poskićamy na šulach dalekubłanja, kotrež so wot wučerjow rady přiwozmu.

3.2. Wědomostne džěto

Hłowne čěžišćo wědomostneho džěta w Hornjej a Delnjej Łužicy bě **dalewuwiwanje certifikacije hornjo- a delnjoserbšćiny**. We wobłuku tutoho džěta su so nadžěłali dwoje mustrowe a pruwowanske nadawki za schodženki B2, dalše pruwowanske nadawki za schodženki A1, A2 a B1. Tak steja nětko w hornjoserbšćinje a w delnjoserbšćinje za 4 niwowowe schodženki mustrowe a pruwowanske nadawki k dispoziciji, inkl. internetowa prezentacija A1 do B1. Časowych čěžow programěrowanskeje firmy dla njeje so hišće internetowa prezentacija www.zertifikat-sorbisch.de wo schodženki B2 rozšěriła. To ma so w blišim času dodžěłać. Pruwowanja za rěčny certifikat hornjoserbšćiny přewjedu so kóždy lěto w nalěcu a nazymje, za rěčny certifikat delnjoserbšćiny w nazymje.

Dalše čěžišćo wědomostneho džěta w Hornjej Łužicy bě zwěšćenje rěčneho stawa w serbšćinje – 8. lětnik, kotrež ma so w nadawku Sakskeho ministerstwa za kultus přewjesć. RCW je jako čłon džětoweje skupiny LaSuB intensiwnje do přihotow zapřijaty. Za to su so mjez druhim pruwowanske nadawki za schodženki A2, B1 a B2 a wšelaki informaciski a organizatoriski material za staršich a za wučerjow nadžěłali. Po rozsudže wodženskeje skupiny 2plus při SMK je so pilotowa faza za zwěšćenje rěčneho stawa šulerjow do januara 2022 přestorčila.

W decembrje 2019 wuńdže „Gramatika. Tabulki a přehłady za wučbu serbšćiny“, příručka do ruki šulerkow a šulerjow sekundarneho schodženka. Wobsahowe džěto bě wobstatk wědomostneho džěta RCW w lětach 2014 do 2019.

Zo by so dwurěčne kubłanje w pěstowarnjach a šulach hišće lěpje podpěrało, su so w lětomaj 2019 a 2020 slědowace **informaciske brošurki wudali**: „In Bautzen: Von klein auf Sorbisch lernen“, „Von klein auf Sorbisch lernen“, „In Wittichenau und Umgebung: Von klein auf Sorbisch lernen“, „W Kulowje a wokolinje: Wotmała serbsce wuknyć“, „WITAJ – ein Geschenk für Ihr Kind“ (aktualizowany nowonakład), manuskriptaj „Dobry start ze serbšćinu w zakładnej šuli“ a „Ein guter Start mit Sorbisch in der Grundschule“ (matej wuńć přez SMK) kaž tež „Poskitk materialijow za džěci, staršich, kubłarki a kubłarjow“.

Dnja 10.04.2019 je Rěčny centrum WITAJ w Choćebuzu **kubłansku klawsuru k wuslědkam ewaluacije k serbskorěčnej wučbje w primarnym schodženku w Braniborskej** organizował. Něhdže 50 ludži ze wšelakich serbskich institucijow kaž tež dalši zajimcy je so na zarjadowanju wobdžěliło. Při pječ diskutijnych blidach su so temy wobjednali kaž

- posrědkowanje a přiswojenje delnjoserbskeje rěče,

- wutworjenje přidatnych rěčnych rumow zwonka šule,
- akceptanca serbskeje rěče a starši jako multiplikatorjo,
- rěčny niwow šulerstwa po zakónčenju 10. lětnika a po abiturje a
- atraktiwnosć powołanskeho dźěła w serbskich wobtukach.

Jako rezultat kubłanskeje klawsury stej Domowina a Rada za naležnosće Serbow Braniborskeje zhromadne stejišćo ministerce za kubłanje, młodžinu a sport knjeni Ernstowej posrědkowałoj a přez wědomostnikow zwěšćenu potrebu k polěpšenju kvality serbskeje wučby wopodstatniłoj.

3.3 Projektowe dźěło

W Hornjej Łužicy kaž tež w Delnjej Łužicy přewjeduje so w zamołwitosći RCW tójšto **rěčnych projektow** za wšě staroby zwonka šule. Nam leži na wutrobje, dźěcom tež zwonka šule zajimawe dožiwjenja ze serbsčinu poskićeć. Hólcam a holcam serbskich swójbow měło popřate być, wšelake zabawne poskitki tež w swojej maćeršćinje dožiwjeć. Runočasnje su naše projekty za serbsce wuknjace dźěći składnosć, rěč žiwu a čitju zwonka šule dožiwjeć. Tohodla stej serbsčina w srjedzišću wšěch našich projektow. Hrać, čitać, filmy hladać – chcemy mjeńše a wjetše dźěći za serbsčinu zahorić, je pohonjeć, zo bychy ju wužiwali, a jim wjeselo w serbsćinje wobradžeć.

Nimo toho poskićuja so **WITAJ-kursy** po potrebjce za dźěći, staršich a druhich zajimowanych doroscenyh. W lěće 2020 pak smy tójšto projektow koronoweje pandemije dla wotprajić dyrbjeli (hlej pod dypkom 5. statistiske přehłady).

Zaměr projektoweho dźěła je, wutworić dalše a nowe serbskorěčne rummy za dźěći, młodostnych a serbske swójbny. Při tym so projektowe dźěło stajnje dale wuwila a nowe ideje so přesadžeja: Město swójbneje schadźowanki, kotraž so 2021 korony dla wotměć njemóže, ma so swójbam **serbski kinowy film** jako webinar poskićić. W zaštych lětach su so w RCW w kooperaciji z SAEK wjacore dźěćace filmy hornjoserbsce synchronizowali. Wothłós je jara dobry. Dokelž filmowe předstajenje we wulkej žurli wokomiknje móžne njeje, planuje so digitalne předstajenje w formje webinaru. Lěpšina webinaru je, zo móža so swójbny z cyłeje Němskeje na nim wobdźělić. W ramiku webinaru wobsteji móžnosć, na přichodne projekty a najnowše wudaća RCW skedźbnić a za nje wabić.

Z Čin-sobu-fondsawudoby sej RCW pjenjezy za zhotowjenje serbskich **pismikowych parličkow**. Z nimi móža sej wosebje dźěći a młodostni na př. debjenki abo dźeržatko za kluč ze serbskim słowom abo hesłom zhotowić. Cil je, zo zaběraja so na jednorje a powabliwe wašnje ze serbskeje rěču. Paslenka hodži so tak specielnje na tematiske projekty w šulach wusměrić. Tak pokazuje so na swójskich paslenkach poměr k serbsćinje a přinoša do wěsteje měry k skrućenju serbskeje identity. Parlički hodža so w hižo eksistowacych projektach zasadžeć.

Jara woblubowane su **dźěłarnički** ze serbskimi wumětcami (hudźbnicy, spisowaceljo, molerjo, atd.). Dotal přewjedli su so hižo trójce comicowe dźěłarnički z ilustratorom Stefanom Hanušom. Šulerjo nawuknu, we wobrazowej stawiznje wuměłstwo a rěč zwjazać a pod serbskorěčnym nawodom w małych kročelach swójski comic nastać dać.

Dalši wuspěšny projekt su kursy serbsćiny a zarjadowanja za dźěći, kotrež wotrostu zwonka Łužicy. **Ferialny kurs** přewjedže so kóždy druge lěto w jutrownych prózdnicach.

Kóždy druhe lěto zarjaduje Domowina ze swojimi partnerami **mjezynarodny folklorny festiwal**. W tutym wobłuku poskića so wjacehodźinski **džěćacy program pod hesłom „W kraju wjesotych džěći“**. Rěčny centrum WITAJ jón organizuje a wjedže režiju. Hač šulski chór, džěćace towarstwo abo dorostowa skupina rejwanskeho ansambla, hač z Ćiska, Chrósćic, Smjerdžaceje, Pančic-Kukowa, Ralbic, Worklec abo z Delnjeje Łužicy – na 150 do 200 hólcow a holcow přihotuje tydženje dołho swój wustup na jednym z wulkich burskich statokow. Ze swojim přinoškom maja bjezposrědni podžěl na euforiji a žiwjenskeje radosći Serbow.

W nazymskich prózdnicach (19.-21.10.2020) je so projekt **Spěwaj z nami – nazymske wjesela** ze Symanom Hejdušku přewjedł. Zaměr projekta bě, zo dožiwja maćernorěčne a serbsčiny wuknjace džěći serbsku rěč tež zwonka wučby a zo móža jich znajomosće serbsčiny skrućić. Na nim je so 15 džěći horta Serbskeje zakładneje šule Budyšin wobdžěliło. Z hudźbnikom a studentom wučerstwa za zakładnu šulu Symanom Hejdušku su šulerjo na třoch dupołdnjach serbske spěwy zeznali a nazwučowali. Su nawuknyli wšelake wokalne techniki a kak so hłós rěčenja a spěwanja prawje wužiwa. Nimo toho su instrumenty (hłownje rytmusowe a Orffowe) zeznali. Na poslednim dnju su wuslědk tutoho krótkoprojekta tamnym hortowym džěćom a kubłarkam předstajili.

2020 přihotowachu so **nahrawanja za CD „Kikerahi 2“** z džěćimi serbskich a Witaj-kubłanišćow, kotraž su za 2021 předwidžane. CD nastanje na nastork serbskich staršich a kubłarkow, kotřiž hižo wjele lět z jara wuspěšnym spěwnikom a CDju „Kikerahi“ džěłaja. Nětko maja so zbytnje spěwy ze spěwnika wobdžětać a nahrawać. Nahrawanja přewjedu so pod režiju Leńki Thomasoweje w serbskich a Witaj-kubłanišćach. Za sobuskutkowacych je džěło na CD jara pozitiwne dožiwjenje a wjedže k identifikaciji ze serbskej rěču.

W RCW Chóšebuz jo se wuwil projekt **WITAJ – grajne wótpołdno** za WITAJ-wuknice/-wuknikow a serbsčinarjow a jich staršejšych, kenž njewuměju serbski. Cil projekta jo wuknjenje, nałožowanje a zwucowanje dolnoserbskeje rěcy pšez zgromadne grajkanje, to groni, starjejše graju ze swójomimi žišimi pód serbskim rozpokazowanim towaršnje graša (z rěčnymi šěžyšćami: barwy, licby, zapšimješa z pširody).

W běgu lěta jo nastało wuknjeńske graše wó pširože **Z Witkom wen do pširody – To graše**, kótarež stoj w zwisku z knižkami „Z Witkom wen do pširody“. To jo kombinacija z kóstkowego, kórtowego a pógibowańskego graša. Grajarje zgóniju wjele wěženja gódnego wó zwěrjetach, rostlinach a gribach a mógu aktiwnje dolnoserbsku rěč nałožowaš resp. zwucowaš. Wšakorake grajne warianty zmóžnju grajkanje z 2 do 6 wósobami a we wětšej kupce, nutši abo wence w pširože. Graše gózi se za žiši wót 5 lět kaž teke za młodostnych a dorosćonych. Produkcija grašow (60 eksemplarow) bužo wótzamknjona w nalěšu 2021.

Ako narownanje gódownego projekta za wukniki 3. lětnika w Serbskim muzeju w Chóšebuzu, kótaryž jo wupadnuł, jo RCW w sobužěle ze Serbskim muzejom film **„Janšojski bog pšizo woglědat“** nagrawał, kótaryž nic jano žišam, ale teke drugim zajmcam a pšijašalam Serbow zmóžniwo wopóznanje toho dolnoserbskego gódownego nałoga. Tomu ako gódowny póstrow z RCW myslonemu filmoju pšizamknjo se film **„Kamjenjowa zupa“** – zymske tšojeńko za žiši, wulicowane wót Gregora Kliema.

3.4. Internataj

Internataj w Choćebuzu a w Budyšinje služiwej jako **přidatnej rěčneje rumaj** k wudospołnjenju serbskorěčneje wučby na šuli. Wosebitu hódnotu ma to za džěći bjez serbskorěčneho

swójbneho pozadka. Bjez internatneho městna njeby mnohim serbskim młodostnym ze zdalenišich wsow móžno było, poskitki zjawnych serbskich institucijow w Choćebuzu a Budyšinje na wědomje brać, je zeznać a towaršnostne žiwjenje Serbow sobu postajować.

Nimo zhromadneho zhotowjenja domjacych nadawkow rěči so tež při warjenju, hraću, sportowanju, paslenju atd. serbsce.

We woběmaj internatomaj dźěła so po pedagogiskim koncepcje, kotryž je na wuwicie wosobiny kóždeho jednotliwego šulerja, jeho socialneje kompetency kaž tež jeho samostatnosće a swójskeje zamołwitosće wusměrjeny. Bydlenje w internaće ma šulerjow za jich pozdžiše žiwjenje wukmanić, winowatosće a wólny čas derje koordinować a wólny čas wotpowědnje zajimam zmysłapołnje, aktiwnje a kreatiwnje wužiwać.

Stajny kontakt k staršim wosebje młodšich internatnych wobydlerjow je njeparujomny. Při staršiskich wječorach a na dnju wotewrjenych duri dóstanu starši dohlad do rumnostnych wobstejnosćow domu a do internatneho žiwjenja. Nimo toho dóstanu woni móžnosć, so na zarjadowanjach internata wobdźělić resp. tute tež sobu wuhotować.

W Rěčnym centrumje WITAJ přistajeny team kubłarjow džiwa na to, zo so při zhromadnym zhotowjenju domjacych nadawkow kaž tež při warjenju, hraću, sportowanju, paslenju atd. serbsce rěči. W Choćebuskim internaće to na samsne intensiwnje wašnje kaž w Budyšinje dotal móžno njeje, dokelž někotři kubłarjo sami hišće serbsčinu wuknu a maćernorěčnych šulerjow w internaće nimamy.

W běhu lěta pak organizuja so regularnje we woběmaj internatomaj mnohe projekty z wšelakimi partnerami – hlej pod dypkom 5 statistiske přehłady.

W lěće 2020 njehodźachu so někotre projekty korona-pandemije dla přewjesć. Tohodla mějachu kubłarjo tež cyle nowe wužadanja zmištrować a internatne žiwjenje wotpowědnje so měnjacym postajenjam stajnje znova rjadować a internat za wěšte časy zawrěć.

3.5. Socialne dźěło

Wot lěta 2011 ma Rěčny centrum WITAJ w Hornjej Łužicy wotrjad za młodźinske socialne dźěło. Z tym rozšěrja so poskitk serbskorěčneje komunikacije za šulerjow a młodostnych a jich staršich. Aktualnje wukonja so **šulske socialne dźěło** na wyšich šulach w Ralbicach, Worklecach, Radworju a w Budyšinje. **Swójbne kubłanje** přewjeduje so w regionalnymaj teamomaj Budyšin a Kamjenc/Zapadna Łužica. **Mobilne młodźinske dźěło** přewjeduje so w regionalnym teamje Kamjenc/Zapadna Łužica. Tute pak bě jenož hač do měrca 2020 maćerneho dowola dla móžne, dokelž so zastup za tute městno dotal radžiło njeje.

Wot februara 2020 sem je RCW tež nošer za šulski přewod jednoho šulerja (Schulbegleitung). Wšitke wěcne a personalne kóšty socialneho dźěła so přez wokrjes Budyšin spěchuja.

Na zakładže noweho šulskeho zakonja w Sakskej ma so šulske socialne dźěło na kóždej wyšej šuli z 40 hodzinami wob tydzeń zawěsćić, štož budže nam wot 01.01.2021 móžno. Šulske socialne dźěło na Serbskim gymnaziju Budyšin, kotrež wukonješe so tam wot 15.08.2019sem, pak njehodži so dale wjesć. Spěchowanje šulskeho socialneho dźěła na zakładnych šulach a gymnazijach kaž tež spěchowanskich šulach je wot lěta 2021 na stejnišća wobmjezowane, hdžež so wosebite socialne problemy zwěsća. Wobchowanje poť dźěłowego

městna z gymnazija a přerjadowanje na wyše šule je tuž wuspěšnje wujednany kompromis z wokrjesom.

Wšitke wobsahi socialneho džěła bazuja na zakonju SGB VIII a wotpowědnych prawnskich postajenjach a fachowych směrnicach. W přěnim rjedže maja so socialni džěłaćerjo na aktualnych wosobinskih potřebnosćach swojich klientow wusměrjeć.

Přiwšěm maja woni w šuli, w swójbnyh kubłanju a prewentiwnym mobilnym młodźinskim džěle móžnosć, so serbskim temam wěnować w zwisku z hesłami kaž identita, interkulturelna kompetenca abo toleranca. W času wosebitych předpisow pandemije dla njejsu socialni sobudžěłaćerjo móhli we wobłuku projektow tak aktiwni być, kaž bě planowane. Za to pak su ćim bóle we wučbje jako přewod skutkowali. Přiwšěm su so někotre projekty přewjedli, kaž na přikład nazymski prózdniński poskitk, Glücksbus w Radworju abo 48h akcija we Worklecach a Brěžkach.

Kónc lěta 2020 su šulske socialne džěłaćerki za kóžde šulske stejnišćo swójski aktualizowany pedagogiski koncept wudžěłali, kotryž je sej wokrjes Budyšin po předpodatych kriterijach za lěto 2021 žadał. Dokelž je wobjim socialneho džěła na swoje wašnje šěroko zapołożeny, rozprawja so wo tym mjez druhim separatnje w dalšich čisłach Serbskeje šule.

4. Wobłuki přesahowace zaměry džěławosće

W lěće 2019 je Rěčny centrum WITAJ swoju rozprawu po prioritnych zaměrach Załožby za serbski lud zestajił a w tutym zwisku nadrobnje na cyły rjad prašenjow wotmołwił. Wotmołwy na tute prašenja tworjachu zazběh do wuwica zaměrowych dojednanjow, kotrež su pod dypkom 2 – aspekty planowanja a kontrole – mjenowane. Zasadnje zwjaza załožba z institucionelnym spěchowanjom wotpowědnje swojim wustawkam pod § 2 winowatosć, financne srědky k docpěću optimalnych wuslědkow k zdźerženju a dalewuwiću serbskeje rěče a kultury zasadźeć.

K někotrym zaměram, kotrež maja so po aktualnych wobzamknjenjach załožboweje rady wosebje wobkedžbować, tu wospjet rozprawimy.

Zesylnjenje a wutworjenje serbskich rěčnych rumow

Poprawom słuži cyłkowna džěławosć RCW k zesylnjenju serbskich rěčnych rumow. W poslednich lětach pak steja rěčne rummy we wěstym fokusu prócowanja, kotrež su cyle nowe kaž te w digitalnym swěće abo tajke, hdžež prócuja so Serbja wo wozrodźenje serbsčiny. Wozrodźenje a zesylnjenje rěčnych rumow radži so skerje tam, hdžež su na městnje ludžo aktiwne na serbsčinje zajimowane a wotpowědne poskitki přiwozmu. W tutym kontekście smy w lěće 2019 **staršiski wječor** w Stróži za WITAJ-staršich zhromadnje z regionalnej rěčnicu Domowiny přewjedli. Tema běše perspektiwiske zarjadowanje wučby po koncepcje 2plus na nowymaj šulomaj w Malešecach a w Barće. Na iniciatiwu motiwatora, kotryž je w regionje aktiwny, wobdžěli so jedyn staršiski džěl z Malešec wot toho čas na stajnym serbskim blidže w Budyšinje, kotrež RCW tydžensce poskići. Nazhonjenja potwjerdža, zo stanu so jednotliwcy druhdy z klúčowymi wosobami, kotřiž zamóža pod wěstymi wumjenjemi něšto wuskutkować, štož so po hinašich pućach dotal radžiło njeje.

Wot lěta 2020 sem **podpěrujemy staršisku iniciatiwu** w Radworju, kotraž wuprosy sej za němskorěčnych staršich přełožki wučnicow, zo bychu bóle sobu dožiwić móhli, kak sej jich dźěći serbsčinu přiswojeja a zo by so jich dowěra do serbskorěčneho kubłanja skrućiła.

W Čornym Chołmcu podpěramy jednotliwe kubłarki z rěčnym a pedagogiskim přewodom nazhoniteje wuměnkarki.

W Delnjej Łužicy je podpěra a **přewod młodych serbskich familijow**, kotrež ze swojimi dźěćimi w priwatnym žiwjenju serbują, nowe a rjane wužadnje za RCW.

Nowe rěčne rupy pak so w džensnišim času bóle a bóle tež w interneće wutworjeja a sej w přiběracej měrje naročne techniske zakłady žadaja. Tohodla je Założba za serbski lud kónc lěta 2019 zhromadnje ze wšitkimi serbskimi institucijemi a wubranymi fachowcami **digitalnu konferencu** wuhotowała. Zo ma kóžda institucija swójsku internetnu stronu, je dawno samozrozumliwosć. Mjez tym pak je tež samozrozumliwosć, zo maja institucije wjacore internetne strony z wosebitymi funkcijemi, kotrež zamóža jenož z fachowymi firmami wuwić. Rěčny centrum hlada z profesionalnej podpěru tuchwilu slědowace strony:

- www.sprachzertifikat-sorbisch.de
- www.krokpokroku.sorbischlernen.de
- www.kšacpókšacu.sorbischlernen.de
- www.sorbische-vornamen.de
- www.witaj-sprachzentrum.de
- www.fachtag2plus.de
-

Zhromadnje ze Serbskim institutom, Założbu za serbski lud, Witom Bejmakom a [Bernhard Baierom](http://www.soblex.de) stajimy www.soblex.de k dispoziciji. Hišće w pozadku tuteje strony nastanje přełožowanski program – 3.1. publikacije.

Dobyanje dorosta a serbskorěčnych fachowcow

Přełožowanski program ma swoju bazu w dwurěčnym korpusu, za kotryž so paralelne sady z mnohich temowych wobłukow wobdžětaja.

Za to smy tóžšto honorarnych mocow nawabili, mjez nimi tež **serbskich studentow**, kotřiž daloko přeč we wukraju studuja abo džětaja. Nimo wupisanja džětowych městnow je zhromadne džěto w formje praktikuma abo honorarneho džěta při projektach za nas najspomóžniši puć, kontakt k potencilnemu dorostej dóstać a jednotliwcam rozdžělnje wobłuki našeje džěławosće zblizić. Přinošowali smy pak tež **publikaciji Domowiny** k džětowym městnam w serbskich institucijach. Nimo toho stejimy nastupajo dorosta w stajnej wuměnje ze wšitkimi serbskimi institucijemi a skedźbnjamy so mjez sobu na serbskorěčnych fachowcow, kotřiž móhli so zaměrnje narěčeć. Za 14. julij 2020 běše **zhromadne zarjadowanje** wšitkich serbskich institucijow k wabjenju dorosta w NSLDž planowany. Přistajeni chcychu zhromadnje z młodostnymi serbskich šulow we wubraných wobłukach swojeje džěławosće aktiwni być a jim tak fasety džěta zblizić. Korona-pandemije dla pak njemóžeše so zarjadowanje přewjesć, ma pak so nachwatać ručež móžno.

Aktiwity, kotrež připóznaću serbskeho luda tyja a inowatiwne projekty z wulkim wuprudženjom

Rěčny centrum WITAJ ma wjele **fachowych partnerow**, kotřiž Serbja njejsu, ale nas jako Serbow w zhromadnym džěle zeznawaja. Tuž chcemy so tež jim napřećo wosebje jako

spuščomny akter wopokazać. Spuščomnosť je trajne wužadanje a přinjese po našich nazhonjenjach připóznaće mjenje abo bóle ze sobu.

Runje tak je nam zajim kubłanskich institucijow (LaNa, RAA, kobra.net)³ a statnych instancow (LaSuB, SMK, MBJS) na zhromadnym džěle z nami wuraz připóznaća. Tuchwilu pokaza so tute připóznaće mjez druhim w

- planowanym regularnym zwěšćenju rěčneho stawa šulerstwa 8.lětnika na zakładze w RCW wuwitej certifikaciji po Zhromadnym europskim referencnym ramiku za rěče (GER),
- w spěchowanju přidatneho projekta z wuměłču Marion Kwicojc přez MBJS (2019),
- analyzy dotalneho zwoprawdženja inkluzije w regionalnym kooperaciskim zwjazku šulow, do kotrehož tež šule ze serbskorěčneju wučbu słušeja (2020 RAA) a w
- fachowej wuměnje w zwisku ze zwjazkowym projektom “Bildung im Strukturwandel” (2020 kobra.net)⁴

Wosebje wobšěrne džěło je z přihotami lětnych **fachowych dnjow 2plus** zwjazane, při kotrychž je RCW kooperaciski partner za SMK a LaSuB. RCW postara so při tym wo referentow a wothłosuje we wodženskej skupinje 2plus tematiske čěžišća. Wšitke fachowe dny so na internetnej stronje www.fachtag2plus.de připowědža a nadrobnje dokumentuja.

Tež 5. fachowy dzeń w lěće 2020 běše hižo doplanowany, ale dyrbyeše so korona-pandemije dla wotprajić. Za předwječor fachoweho dnja běše fachowa rozmołwa na temu „Pedagogiska architektura“ z hłownym referentom Walterom Heilmannom a ze šulskimi nošerjemi, šulskimi nawodami a dalšimi zajimcami organizowana. Realizowała pak je so město toho znajmjeńša 06.11.2020 wuměna w małym kruhu mjez zastupjerjemi staršiskeju iniciatiwow, LaSuB, Domowiny a RCW, zo njebychmy šansy modernizacije serbskeho šulstwa w konteksće strukturneje změny zapasli. Při tym smy znowa nawjazali na koncepciju „Naše šule – šule za žiwjenje“ z lěta 2007, kotraž bazuje na modernej pedagogice a hišće džensa tutym narokam wotpowěduje.

5. Čěže při spjelnjenju nadawkow resp. při skutkowanju

Korona-pandemije dla njeje so w lěće 2020 rjad předewzaćow, wosebje we wobłukach projektoweho a socialneho džěła kaž tež pedagogiskeho džěła w internatomaj, realizować móhł. Přiwšěm pak su džěłowe mocy za přihoty tutych předewzaćow, za zdžěla namakane alternatiwy a za komunikaciju w tutym zwisku hač k wotprajenjam trěbne byli.

Tola tež w lěće 2019 njeběše zdžěla móžno, z džěłom tak pokročować kaž městny plan to teoretisce zmóžni. Hižo spočatk lěta 2019 so pokaza, zo budu maćerneho dowola dla njedostatki na polu marketinga a digitalnych poskitkow – na přikład njeje so internetowa strona www.materialien.sorbischlernen.de tak dale wutwarila, kaž by to hladajo na předležacy wučbny material poprawom móžno było.

³ LaNa - Sächsische Landesstelle für frühe nachbarsprachige Bildung
RAA - Regionale Arbeitsstelle für Bildung, Demokratie und Lebensperspektiven (RAA) Hoyerswerda/
Ostsachsen e.V.

kobra.net - Projektverbund kobra.net ist Regionalpartner der Deutschen Kinder- und Jugendstiftung.
kobra.net, Kooperation in Brandenburg, gemeinnützige GmbH

⁴ <https://www.transferinitiative.de/bildung-im-strukturwandel.php>

Popularizowanje internetoweje strony www.krokpokroku.sorbischlernen.de je so na uniwersite w Lipsku radziło, nic pak kaž předwidzane na serbskich šulach, tež falowacych techniskich wuměnjow na šulach dla.

Za čas maćerneho dowola so runje tak městno projektoweje sobudźěłaćerki njehodžeše wobsadzić. Tuteje přičiny dla so wospjet **swjedzeń serbskeje rěče** za šulerjow cuzorěčneje wučby njepřewjedze. Paralelnje tutomu šulerskemu swjedzenjej je za wučerki stajnje fachowa wuměna data. Wona je wosebje wučerkam wažna, kotřiž na swojej šuli dalšu serbskorěčnu koleginu nimaja. Znajmjeńša za nich pak běše w septembrje 2020 hišće móžno, zhromadnosć při dalekubłanju w Rěčnym centrum WITAJ poskić. Swjedzeń serbskeje rěče dyrbješe so pandemije dla znowa wotprajić.

Wotprajenja z cyle hinašim pozadkom potrjehja **Witaj-kursy** za dźěci w Budyšinje, kotrež smy nimale dźesać lět přewjedli a kotrež běchu jara požadane. Wuwučowaca wosoba bě zwólniwa, w přerězku z 10 předšulske dźěćimi dźělać. Dokelž pak so husto wjac dźěci přez staršich přizjewichu, přewjedžeštej so w poslednich lětach dwaj kursaj. Dźěci, kotrež njejsu pěstowarnju z Witaj-skupinu wopytali, přiswojichu sej w tutych kursach znajmjeńša někotre znajomosće serbsčiny do swojeho zastupa do šule. Poprawom měli so w Budyšinje dalše Witaj-skupiny wutworić, zo bychu so dosć dźěci ze serbskorěčnymi předznajomosćemi na šuli přizjewjeli. Najebać prócowanjow so to dotal radziło njeje, dokelž pak nošerjo/pěstowarnje njejsu zwólniwe serbske skupiny zarjadować abo serbskorěčny personal k dispoziciji njesteji. Hižo wobchowanje dotalnego stawa Witaj-skupinow w Budyšinje njeje samozrozumliwosć, ale žada sej stajny dialog z pěstowarnjami a nošerjami.

Witaj-kursy a wosebje woblubowanosć Serbskeje zakładneje šule pola Budyskich staršich su w léće 2019 k tomu přinošowali, zo su so w přenim lětniku tři rjadownje z přewažnje němskorěčnymi dźěćimi wutworili. Tuta situacija pohnuwaše wodzensku skupinu 2plus při Sakskim ministerstwje za kultus po hižo dlěšodobnej diskusiji skónčnje k rozsudej, Witaj-kursy jako narunanje za serbskorěčne kubłanje w pěstowarnje abo w swójbje wjac njepřipóznawać. Město Witaj-kursow měta so staršim za jich dźěci w Budyšinje zaso móžnosć poskićeć, serbsčinu jako cuzu rěč na dalšej zakładnej šuli w Budyšinje wuknyć. Wo wuzwolenje wotpowědneje zakładneje šule a **zarjadowanje serbskeje wučby** so Krajny zarjad za šulu a kubłanja, stejišćo Budyšin (LaSuB) hišće prócuje. Za RCW to woznamjenja, zo dyrbi so staršim nowa situacija wjasnić. Hdyž woni so nětko noweho Witaj-kursa dla naprašuja, mamy jim na sensibelne wašnje rozkladować, čehodla tute kursy jako přihot na wopyt Serbskeje zakładneje šule w Budyšinje wjac njepřewjedzemy, kotra alternatiwa wotpohladana je a zo so jich dźěćom tak pozdžiši wopyt Serbskeje wyšeje šule abo Serbskeho gymnazija w Budyšinje zmóžni. Zrozumliwe zrudanje staršich mamy při tym znjesć a to čím bóle, dohož alternatiwny poskitk w Budyšinje přez LaSuB hišće postajeny njeje.

Naležnosć wokoło Witaj-kursow je jenož jedyn přiklad mnohostronskich kubłansko-politiskich aktiwitow RCW w zhromadnym skutkowanju na přewažnje dźělowej runinje z partnerami w praksey a administraciji kubłanja. Nadrobnišo su tute aktiwity w Programatice dźělawosće Rěčneho centruma WITAJ wopisane.⁵

Politiske dźěło a dźěło w Domowinskich gremijach žada sej zdźěla tójšto časa. Tak so čas za wobsahowe dźěło w naležnosćach RCW wotpowědnje prikrótsi, wosebje pola přistajenych

⁵ Hlej [Programatika-dźělawosće-RCW-2020.pdf \(witaj-sprachzentrum.de\)](http://www.witaj-sprachzentrum.de)

w nawjedowacych funkcijach. Při wšěm přidatnym dźěle nastupajo politiskeho dźěla widźimy trěbnosć tutoho skutkowanja a wězo tež pozitiwne efekty – spomóžne kontakty do župow, namakanje partnerow na wšelakich politiskich runinach, přiswojenje towaršnostneje wědy a zwučowanje w argumentaciji.

Za hišće efektiwniše kubłansko-politiske dźěło w Hornjej a Delnjej Łužicy pak by **přidatna dźěłowa móc** po boku předsydy spomóžna być móhła, kotraž dyrbjała z aktualneho wida w slědowacych wobłukach skutkować:

- kontakt na statnych runinach
 - wobdźělenje na wšitkich wažnych politiskich rozmołwach předsydy, wosebje ze zapóslancami, wokrjesnymi a gmejnskimi radźićelemi
 - wudźeržowanje swójskich kontaktow we wšitkich statnych runinach legislatiwy a
 - eksekutiwy, tež na dźěłowej runinje
- kontakt k praksy
 - wobstajny kontakt k wšitkim kubłanišćam,
 - regularne lětne wopyty we wšitkich kubłanišćach
- koordinaciske dźěło
 - iniciěrowanje zhromadneho dźěla a zhromadnych politiskich akcijow serbskich kubłanišćow (nastupajo wulkich temow kaž na přikład šulske twary)
 - wothłosowanje z dalšimi wulkimi akterami na polu kubłanja
 - (na přikład tema Zhromadna šula)
 - fachowe wothłosowanje z RCW
- gremijowe dźěło
 - wobdźělenje we wodženskich dźěłowych skupinach při SMK a MBJS
 - Domowinske gremije (ZP, prezidij, KWD)
 - medijowa komisija Załožby za serbski lud
 - Hornjoserbska rěčna komisija
 - Delnjoserbska rěčna komisija
 - ekspertowa přirada Krajneho zarjadnišća za kubłanje w rěči susodow

Přiwsěm pak ma so typiski paradoksný fenomen wobkedźbować: wobsadžeja-li so přidatne městna z aktiwnymi a kreatiwnymi dźěłowymi mocami, maja tući samozrozumliwje wo wjele wjace idejow, hač zamóža sami zwoprawdźeć a woni přinošuja k zwyżanju narokow na wašnje dźěławosće, na přikład přez dalše standardizowanje a digitalizowanje dźěłowych procesow. Tak móže potřeba za personalom dale stupać. A nic naposledk ma so na to myslić, zo přidatny personal druhim jenož nadawki njewotewza, ale zo ma kaž wšitcy tež prawo na rjadowanje swojich naležnosćow.

6. Statistiske přehłady

lěto	předšulske dźěći w DŁ	předšulske dźěći w HŁ	šulerstwo w DŁ	šulerstwo w HŁ
2020/2021	244	-	1823	3028
2019/2020	230	1089	1726	2967
2018/2019	266	1139	1805	2740
2017/2018	277	1168	1738 (1819 SŠT Sš 1/20)	2658
2016/2017	285	1244	1627 (1625 SŠT Sš 1/20)	2628
2015/2016	283	-	1468	2674
2014/2015	271	1087	1522	2476
2013/2014	257	1168	-	2524
2012/2013	231	1055	-	-
2011/2012	231	1024	1638	2432

tab. 1: serbsce so kubłace dźěći a šulerstwo w Delnjej a Hornjej Łužicy, žórła: RCW, LaSuB, MBS a Statny šulski zarjad Choćebuz

rěčna skupina 1	816
rěčna skupina 2	680
rěčna skupina 3	637
serbščina jako cuza rěč	834
serbščinarjo w cyłku w Sakskej	2967

tab. 2: ličby šulerjow w Sakskej, kiž so w šulskim lěće 2019/2020 na serbskej wučbje wobdźělachu žórto: SBAB/LaSuB w Sš 4(2020)

lěto	wučbnicy a dźěłowe zešiwki (wudate w LND)		dalše wučbne materialije	
	delnjoserbske	hornjoserbske	delnjoserbske	hornjoserbske
2020	11	21	3	8
2019	9	23	1	3
2018	11	25	-	4
2017	11	21	-	4
2016	7	21	4	7
2015	8	26	4	7
2014	6	28	3	10
2013	11	25	1	7

tab. 3: mnóstwo didaktiskich a wučbnych materialijow za HŁ a DŁ na lěto

	titul
--	-------

1.	Gramatika, Tabulki a přehľady , hs, příručka
2.	Swět wokoło nas , hs., wobrazowy słownik za Bookii-pisak
3.	Naš zeger , ds., plakat za matematiku
4.	Cerwjenawka a druge bajki , ds., bajkowa kniha
5.	Wuswědčenja , hs., rjadowak
6.	Wopisma , ds., zarědnik
7.	Wuknjemy serbsce 1 , hs., wokablowy zešiwk
8.	Łuskač 1 , hs, džětowy zešiwk
9.	Łuskač 1 , hs, wučbnica za matematiku
10.	Lutk 1 - Pišomy pilnje , ds., džětowy zešiwk
11.	Zwučujemy a pisamy 2 , hs., džětowy zešiwk
12.	Drogi licenja 2 , ds., džětowy zešiwk
13.	Ličenske puće 2 , hs., džětowy zešiwk
14.	Serbščina 2 , hs., džětowy zešiwk
15.	Serbščina 2 , hs., wučbnica
16.	Geometrija 3 , hs., džětowy zešiwk
17.	Wuknjemy serbsce 3 , hs.,wučerske doporučenje
18.	Zwučujemy a pisamy 4 , hs., džětowy zešiwk
19.	Wuknjemy serbsce 4 , hs., džětowy zešiwk
20.	Geometrija 4 , hs., džětowy zešiwk
21.	Łuskač 4 , hs., wučbnica za matematiku
22.	Łuskač 4 , hs., džětowy zešiwk
23.	Mlóc 4 , hs., džětowy zešiwk
24.	Nabožina 7/8 , hs., džětowy zešiwk
25.	Z Kitom dale 3 , hs, džětowa kniha
26.	Stawizny a podawki 3 , hs., wučbnica za stawizny za gymnazij
27.	Serbska rěc - dobra wěc 1 , ds., džětowa kniha
28.	Pó droze 1 , ds., wučbnica
29.	Pó droze 1 , ds., džětowy zešiwk
30.	Jakub Bart Čišinski , hs., džětowy zešiwk
31.	Pućowanje po stawiznach 5 , hs., wučbnica za stawizny za wyše šule
32.	Muzika wokoło nas , ds., wučbnica

tab. 4: Nadžětane wučbne materialije z lěta 2019

	titul
1.	Mój swět we wobrazach , ds., wobrazowy słownik za Bookii-pisak
2.	Wuknjemy serbsce , hs., słowničk
3.	Wumějom dwěrěcy , ds., příručka za kubtarjow
4.	Cerwjenawka a druge bajki , ds., słuchoknaha
5.	Zwucujom serbski 1 , ds., džětowy zešiwk
6.	Wuknjom serbski 1 , ds., wokablowy zešiwk
7.	Mlóc 1 , hs., džětowa kniha
8.	Čitanske zwučowanja , hs., džětowy zešiwk
9.	Narska liška 1-3 , ds., džětowe łopjena
10.	Lutk 1 , ds., fibla
11.	Lutk 1 , ds., džětowy zešiwk
12.	Lutk1 , ds., džětowy zešiwk
13.	Naša fibla , hs.
14.	Zwučujema a pisamy 1 , hs, džětowy zešiwk, čišćane pismo

15.	Wuknu a zwučuju pisać , hs., džětowy zešiwk, čišćane pismo
17.	Zwučujema a pisamy 1 , hs, džětowy zešiwk, šulske wuchadne pismo
18.	Wuknu a zwučuju pisać , hs., džětowy zešiwk, šulske wuchadne pismo
19.	Wuknjemy serbsce 2 , hs., džětowa kniha
20.	Serbšćina 2 , hs., zwučowanski zešiwk
21.	Łuskač 2 , wučbnica za matematiku
22.	Łuskač 2 , džětowy zešiwk
23.	Serbšćina 3, hs. , džětowy zešiwk
24.	Łuskač 3 , wučbnica za matematiku
25.	Łuskač 3 , džětowy zešiwk za matematiku
26.	Naša maćeršćina 5 , hs. wučbnica
27.	Domizna a swět 5 , hs., wučbnica za geografiju
28.	Z Kitom wuknjemy 2 , hs., džětowa kniha
29.	Stawizny a podawki 4 , hs., wučbnica za gymnazij
30.	Pućowanje po stawiznach 4 , hs., wučbnica
31.	Pó droze 2 , ds. wučbnica
32.	Pó droze 2 , ds., džětowy zešiwk

tab. 5: nadžětane wučbne materialije z lěta 2020

Witaj-kursy za staršich			
lěto	kursy	wobdžělnicy	kursy z pruwowanjom
2020	2	32	-
2019	3	46	-
2018	3	37	2
2017	3	36	0
2016	1	19	0
2015	5	53	1
2014	6	56	1
2013	7	69	4
2012	5	43	5
2011	5	45	5
2010	8	71	8

tab. 6: Witaj-kursy za staršich

Witaj-kursy za předšulske džěci jako wuměnjenje za zastup do SZŠ Budyšin		
lěto	kursy	wobdžělnicy
september 2019 – měrc 2020	2	17
september 2018 – julij 2019	2	20
september 2017 – juni 2018	2	18
september 2016 – julij 2017	1	10
september 2015 – julij 2016	1	7
januar – julij 2015	1	5
september 2014 – julij 2015	1	10
januar – julij 2014	1	10
september 2013 – julij 2014	1	10
februar – julij 2013	2	20
september 2012 – januar 2013	1	10

apryl – julij 2012	1	8
měrc – julij 2011	1	6

tab.7: Witaj-kursy za předšulske džěći

Kursy so po dojednanju z wodźenskej skupinu 2plus při SMK wot lěta 2020 sem wjac njeprěwedu. Wuměnjenje za zastup do SZŠ Budyšin su pak wopyt Witaj-skupiny abo Witaj-pěstowarnje pak maćernorěčne kmanosće w serbšćinje wot doma.

wobdźělnicy na pruwowanjach za Rěčny certifikat hornjoserbšćiny		
datum	niwowowy schodženk	ličba wobdźělnikow
19.09.2020	A1	2
	A2	2
02.03.2019	A1	4
	B1	1
15.09.2018	A1	1
27.07.2018	A1	5
	A2	4
	B1	5
25.10.2017	A2	4
16.09.2017	A2	2
01.10.2016	A2	2
23.09.2016	A1	4
suma:		36

tab. 8: wobdźělnicy na pruwowanjach za Rěčny certifikat hornjoserbšćiny

wobdźělnicy na pruwowanjach za Rěčny certifikat delnjoserbšćiny		
datum	niwowowy schodženk	ličba wobdźělnikow
17.10.2020	B1	2
10.10.2020	A1	1
	A2	2
14.09.2019	B1	2
07.09.2019	A1	2
	A2	1
22.09.2018	B1	3
15.09.2018	A1	1
16.09.2017	A2	1
01.10.2016	A2	4
suma:		19

tab. 9: wobdźělnicy na pruwowanjach za Rěčny certifikat dolnoserbšćiny

Intensiwne třidnjowe rěčne dalekubłanje za pěstowarki a hortnarki z předznajomosćemi (sep./okt.) z Witaj-projekta kaž tež za dalšich kubłarjow, kotřiž posrědkuja serbsku rěč w swojej pěstowarni	
lěto	wobdźělnicy
2020	29 (18 ze žiśownje, 10 z horta, zdžěla 1 z Dolnoserbskego internata)
2019	29 (20 ze žiśownje, 9 z horta)

2018	29 (20 ze žišownje, 8 z horta, zdžěla 1 z Dolnoserbškego internata)
2017	35 (23 ze žišownje, 12 z horta)
2016	31 (21 ze žišownje, 10 z horta)

tab. 10: Intenzivne třidnjowe rěčne dalekublanje za pěstowarki a hortnarki z předznajomosćemi

projekty RCW Choćebuz					
mjeno projekta	cilowa skupina po starobje	přerězna ličba wobdžělnikow	přewjedže so	ličba wobdžělnikow 2019	ličba wobdžělnikow 2020
Serbski familijowy žeń	4- do 12- lětni (plus dorosćone)	85	lětnje september/ oktober	100	wupadnuť korony dla
projektowe dny w muzeju	3. lětnik zakładneje šule (8- do 9- lětni)	150	lětnje december	163	wupadnuli korony dla
Šula w zelenem	5. lětnik zakładneje šule (10- do 11- lětni)	80	lětnje september	79	wupadnuť korony dla
Comice wuběžowanje a žěłarnicka za wuknikow + Wudaše comicešywka z wuknikojskimi pšinoskami	6- do 18- lětni	45	lětnje 1. połěto kóžde třeće lěto	43	12
Wumětske wuběžowanje za žiši w žišownjach	0- do 7- lětni	24	lětnje 1. połěto	23	15
Cytańske wuběžowanje za hortowe žiši	2. - 5. lětnik	12	lětnje maj	12	wupadnuť korony dla
BTU-rallye	6. lětnik zakładneje šule (11- do 12- lětni)	60	lětnje měrc/apryl	66	wupadnuť korony dla
WITAJ-camp	žiši a młodostne (8- do 16- lětni)	20	lětnje julij / awgust	26	wupadnuť korony dla
Žeń serbskich pedagogow a	dorosćone	50	lětnje junij	50	wupadnuť korony dla

pedagogow					
Cesćenje angažerowanych młodostnych na pólu dolnjoserbskeje rěcy	14- do 26- lětni	7	wótměwa se kužde 2. lěto	6	-
Zmakanje serbskich familijow	3- do 11- lětnje žiši a jich starjejše	15 do 20 žiši a starjejše	3 zarědo- wanja/lěto pó založenju towaristwa za serbske familije "Gromaže"	15 5 zarě- dowan- jow	20 1 zarě- dowanje, druge su wupadnuli korony dla
WITAJ- wótpoždno	7- do 12- lětnje žiši	wotwisnje wót ličby pšizjawjo- nych w šulach a hortach	běžnje (psez cełe lěto)	1 (2 familiji ze žišimi) testowa faza	0

projekty RCW Budyšin					
mjeno projekta	cilowa skupina po starobje	přerězna ličba wobdžělnikow	přewjedže so	ličba wobdžělnikow 2019	ličba wobdžělnikow 2020
swójbna schadźowanka	serbske a dwurěčne swójby ze swojimi dźěćimi	350	lětnje na 1. póstnej njedželi	400	300
ferialny kurs za dźěći zwonka Łužicy	serbske dźěći zwonka Łužicy	wobmje-zowane 15 do 18	dwulětnje w jutrownych prózdninach	(jenož dwulětnje)	do 2021 so přesunyl
čitanske wubědžowanje	najlěpši serbscy čitarjo 2plus-šulerjo 3. lětnika	wobmje-zowane 20	lětnje spočatk apryla	22	přeni schodzenk : 22 druhi schodzenk wupadnyl
čitanska nóc	šulerjo 3./4. lětnik a 2plus-šulow	wobmje-zowane 18 do 20	lětnje spočatk junija	wupa-dnyl (dla NSLDž)	korony dla wupadnyl
comicowe wubědžowanje za šulerjow	šulerjo 2plus-šulow	20 do 30	dwulětnje w nalěću	-	19

	10 do 18 lět				
comicowa džěłarnička ze Š. Hanušom	serbscy šulerjo 3. do 5. lětnika	wobmje- zowane	lětnje kónc septembra	18	19
předčitanski dzeń	serbske a WITAJ- džěci w pěsto- warnjach a šulach 4 do 14 lět	100-150	3. pjatk w nowembrje	ca. 100	korony dla wupadnył
projektowe dny ze šulerjemi (Slepo, Radwor, Budyšin)	šule, kotrež džěłaja po konceptce 2-plus	100	lětnje po potrebjce	50	15
synchronizowanje filmow	džěci, młodostni a dorosceni	wobmje- zowane	kóžde 2./3. lěto nowy film	20	
filmowe premjery	serbske swójby a lubowarjo serbskeho filma	200 – 250	po zakónčenju projekta	250 – 300	-
serbske džiwadłowe dny (partner załožby)	šule a horty, kotrež džěłaja po konceptce 2plus	wobmje- zowane	dwulětnje w meji	60	-
džěćacy program na folklornym festiwalu	(zwonka)- šulske kulturne skupiny Hornjeje, srjedźneje a Delnjeje Łužicy	200	dwulětnje kónc šulskeho lěta	250	-
„Warimy z Tomašom“ projekt Płomjenja	dobyčerjo wubědžo- wanja Płomjenja	6 do 10	lětnje	8 (při warjenju) 24 (při wječeri) ≈ 100 (dopisowarjo, kotřiž so požadaja)	8 (při warjenju) 24 (při wječeri) ≈ 100 (dopisowarjo, kotřiž so požadaja)
Fachowy dzeń 2plus	wučerstwo serbskich	100	lětnje	85	korony dla wupadnył

(staršiski wječor na předwječoru)	šulow, hortnarki a hortnarjo, starši a fachowcy				
Rěčny poskitk w pěstowarnjomaj	pěstowarske džěci 3 – 7 lět	25	dwutydźensce	wupadnyło (staršiski čas)	25

tab. 11: regularne projekty RCW

lěto	Internat Serbskeho gymnazija Budyšin (57 městnow)	Dolnoserbski internat w Choćebuzu (43 městnow)
2020	50	23
2019	54	21
2018	54	23
2017	54	27
2016	51	28
2015	47	23

tab. 12: wobsadźenje internatnych městnow w Choćebuzu a w Budyšinje

Choćebuz	2019	2020
Ptaškowa swajźba	x	x
góspodowanje zapustowego pšešega Dolnoserbskeho gymnaziuma	x	x
mólowanje jatšownych jajow	x	
fašing	x	x
internatny swěžeń	x	
kjarmuša	x	x
žeń póznaša – stare a nowe wukniki se wópóznaju		x
Janšojski bog/gódownicka/Mikławš	x	x
wobrazowy projekt	x	
wšakorake wjacory (strowe zežywjjenje, blidowy tenis, baslenje za wšakorake góžby, rozžognowanje kolegow a wuknikow, wognišćo)	x	
grajkowy wjacor	x	
internat se pšedstajijo nowym wuknikam		x
pomoc pši domacnych nadawkach		x
starjejšyńske zgromažiny		x
w kooperaciji z RCW „Serbski pšipódla“		x

Budyšin	2019	2020

póstnička; mejemjetanje – wíce wěncu, reje, program; kermuška	x	x jenož póstnička
debjenje jutrownych jejkow	x	
„Bjesada w kuchni“ wotmě so měsačnje	x	x
wopyt resp. sobuskutkowanje w Serbskim młodź. dźiwadle		x
sport w čěłozwučowni – tydžensce	x	x
video-tea – měsačnje	x	x
mobilna kofejownja socialnych dźětačerkow Domowiny w internacie	x	
hóstne přednoški z rozmołwu	x	x
internatny swjedzeń		x
„Rěč sobu“ - projekt ze serbskej dźiwadłowej pedagogowku NSLDŽ	x	x
meditacija: wotpočnjenje; stres přewinyć; yoga	x	x
podpěra při domjacych nadawkach	x	x
staršiske zhromadźizny	x	x
hladanje rabatow wokoło internata		x
molowanski projekt „Nowe wobrazy za klubownje“	x	x
rejowanski projekt z Kornelom Kolembusom (SLA)	x	

tab. 13: projekty w internatomaj

lěto	Hornja Łužica – wozjewjenja pod www.witaj- sprachzentrum.de		facebook	Delnja Łužica – wozjewjenja pod www.witaj- sprachzentrum.de		facebook
	aktualnosće	zarjadowanja	dwaj accountaj, tuž dwójce	aktualnosće		
2020	54	7	70	24		24
2019	29	12	54	14		11
2018	24	10	98	13		50
2017	33	10	111	16		78

tab. 14: přehlad wozjewjenych aktualnosćow pod www.witaj-sprachzentrum.de a pola facebook

projekt	spěchowany wot	2019 we wysokosći	2020 we wysokosći
Kšac pó kšacu pšawje pisaš – Pšawopis & gramatika	Załožba za serbski lud	154.398,00 €	114.520,00 €
Projektaj „Serbske žišece spiwy a serbske žišece žiwadło“ a „serbska muzikowa pedagogika“	MBJS	20.539,05 €	0,00 €
Přełožowanski program hornjoserbščina – němčina němčina – hornjoserbščina	Załožba za serbski lud	72.000,00 €	144.000,00 €
socialne dźěło – šulskosocialne dźěło, młodźinske dźěło, swójbne kubłanje	Krajnoradny zarjad Budyšin	293.693,24 €	298.626,90 €
maminorěčny projekt	MBJS	10.000,00 €	10.000,00 €

Šula w zelenem a Witaj-camp	wokrjes SPN	400,00 €	0,00 €
Spěwaj z nami - hudźbny projekt w nazymskich prózdinach	Kulturny rum Hornja Łužica - Delnja Šleska	0,00 €	500,00 €
Serbske pismikowe parlički	Mitmach-Fond	0,00 €	2.000,00 €

tab. 15: srědki třečich

zaměrowe dojednanje	krótka rozprawa
<p>1. W lěće 2020 ma so zwěsćić, w kotrej měrje so produkowane wučbnicy w praksy wužiwa. Ze znajmjeńša 90 % wudatych wučbnicow ma so w lěće 2020 na šulach intensiwnje džěłać.</p>	<p>Wšitke 32 za šulsku potrebu w DŁ a HŁ planowane titule su so hač do decembra 2020 wudali.</p> <p>Wosebje za zakładnu šulu wudate serbske titule - nowowuwite serbske wučbnicy a zešiwki za wučbu serbsčiny kaž tež serbske wučbnicy a džěłarnički za dalše wučbne předmjety - so intensiwnje k sto procentam wužiwa. Runje tak potrjechi to wšitke serbske maćeršćiny, serbske čitanki a serbske tematiske zešiwki za wyšu šulu resp. gymnazij, kotrež so zhromadnje z wučerjemi serbsčiny běžnje nadžěłaja a kiž su za wučbu serbsčiny we wyšich lětnikach a na gymnaziju njeparujomne.</p> <p>Tež za sekundarny schodženk I a II wudawaja so jenož wučbnicy a wučbne materialije, kotrež so wot šulow w Hornjej Łužicy wuraznje skazaja (licency), wot fachowych wučerjow-praktikarjow do serbsčiny přetožuja resp. na fachowu prawosć kontroluja abo so w Delnej Łužicy wot wučerjow samych nadžěłaja a wupruwaja. Nimo licencow su to tež serbske přiručki za jednotliwe fachowe předmjety, terminologije.</p> <p>Přez wuski kontakt k wučerjam do šulow wěmy, zo so serbskorěčne wučbne srědki hladajo na zaměrowe dojednanje k 100 procentam (na př. Naša fibla, Serbsčina, Naša maćeršćina) kaž tež serbske fachowe wučbnicy k nimale 100 procentam wot serbskorěčnych wučerjow na šulach a na gymnaziju we wotpowědnych lětnikach wužiwa.</p> <p>K posudžowanju eficiency nastupajo produkciju wučbnych srědkow a produkciju digitalnych poskitkow w přichodze je so wotměto 11.12.2020 planowane wuradźowanje ze serbskej załožbu. Na zakładze nadrobneje analyzy wšitkich wudatych titulow, wosebje w lěće 2020, so wujasni, zo su wšitke titule na zakładze intensiwneho wothłosowanja z wučerjemi a fachowymi poradźowarjami produkowane.</p> <p>Do přichoda ma so zhromadnje ze Załožbu za serbski lud a z</p>

	LND pruwować, kak móhli analognje předležace wučbne srědki bóle a bóle tež digitalnje k dispoziciji stać.
2. Při poskićenych projektach a kursach zwěsći so w léće 2020 spokojnosć wobdźělnikow kaž tež potřeba na projektach a kursach. Niwow spokojnosće ma znajmjeńša 75 % wučinić.	<p>Korona-pandemije dla je so cyły rjad projektow a kursow wotprajić abo dočasnje zakónčić dyrbjał. Tohodla lědma daty wo spokojnosći wobdźělnikow předleža. W februaru 2020 je so we wobłuku dalekubłanja hišće mjez hortnerkami naprašowanje přewjedło. Wuslědki naprašowanja su w časopisu Serbska šula 2 I 2020 wozjewjene. Naprašowani podachu swoju spokojnosć na niwowje mjez 75 do 100%.</p> <p>W septembrje a oktobrje 2020 su se 3 tśidnjowske rěčnodidaktiske dalekubłanja za pedagogiski personal pšedšulskego a hortowego wobłuka pšewjadli – hlej dypk 4. Niwow spokojnosći jo se zwěsćił w pisnem napšašowanju za slědujuće šěžyšća:</p> <p>Dalekubłanje jo se mě spódołało = 100% spokojnosći Wašnja pšewježenja jo se mě spódołało = 100% spokojnosći Šěžyšća kursa su za mójo žěto pomocne = 87% spokojnosći Wubraný casowy ramik jo był pšiměrjony = 80% spokojnosći (cas jo był pšekrotki).</p> <p>W septembrje wotmě so dalekubłanje za 10 wučerkow zakładnych šulow w předmjete serbsčina jako cuza rěč alternatiwnje k tradicionelnemu wučerskemu dalekubłanju na swjedženju serbskeje rěče w Radworju. Wobdźělnicy běchu z wobsahom a wotběhom 100 % spokojom.</p> <p>Podobne přitřechi za rjad rěčnych dalekubłanjow za serbske maćernorěčne kubłarki a serbskich maćernorěčnych kubłarjow, kotraž wotmě so wot februara do julija 2020.</p>
3. W Delnjej kaž tež w Hornjej Łužicy ma so w léće 2020 znajmjeńša dźesać planowanych a po nazhonjenjach znajmjeńša šěsć projektow po potřebje přewjesć.	<p>Korona-pandemije dla su so jenož wosom planowanych projektow přewjesć móhli, tři w Delnjej Łužicy a pjeć w Hornjej Łužicy.</p> <p>Po potřebje su so stajnje šěsć rěč spěchowace poskitki we pěstowarnjomaj Nowe Město (Sprjewiny Doł) a Rowno spočatk lěta 2020 a před nazymskimi prózdninami přewjedli. We wobłuku šule resp. horta hodžeše so jenož w nazymskich prózdninach jedyn hudźbny projekt ze Symanom Hejdušku w Budyšinje přewjesć.</p> <p>hlej tež tab. 11: regularne projekty RCW</p>
4. W léće 2020 ma so	W septembrje a oktobrje 2020 su se 3 tśidnjowske

<p>analognje k zašłym lětam znowa znajmjeńša jedyn poskitk k serbskorěčnemu spěchowanju kubłarkow wotměć. Wućeženje kursow měł niwow zašłych lět docpěć.</p>	<p>rěcnodidaktiske dalejkubłanja za pedagogiski personal pšedšulskego a hortowego wobłuka pšewjadli, na kótaremž jo se cełkownje 29 wótkubłarkow a wótkubłarjow z 15 institucijow wobzěliło.</p> <p>Wot februara do julija 2020 wotmě so rjad dalekubłanjow k hornjoserbskej rěči „Kak to jenož prawje praju?“ za serbske kubłarki a serbskich kubłarjow, na kotrymž so šěsć wosobow wobdźěli.</p> <p>Na iniciatiwu RCW zarjadowa so za kubłarki pěstowarnje “Milenka” w Rownom hornjoserbski rěčny kurs Serbskeje rěčneje šule při LaSuB. Tydženski kurs startowaše w nowembrje 2020.</p> <p>Rěčny centrum WITAJ podpěra kublarce Witaj-skupiny w dźěćacym dnjowym přebywanišću „Krabat“ w Čornym Chołmcu při dalšim wukmanjenju w serbsčinje přez zasadženje rěčneje asistentki.</p> <p>W třidnjowskim kursu za kubłarski personal w Delnjeje Łužicy je so samsna ličba wobdźělnikow docpěła kaž w lěće 2019. Format poskitkow w Hornjeje Łužicy je nowy a so hišće přirunować njehodźi.</p>
--	--

tab. 16: zaměrowe dojednanja ze załožbu

Budyšin, 21.12.2020

dr. Beata Brězanowa
nawodnica